

باسمه تعالی

پاسخنامه پیش آزمون تشریحی هماهنگ دی ماه

(دوره دوم متوسطه)

تاریخ آزمون: دی ماه ۱۴۰۳

پاسخنامه درس: علوم و فنون ادبی

پایه: دوازدهم (رشته انسانی)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه‌های ۱۳، ۱۵، ۱۹ و ۲۰)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۱۹)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه‌های ۱۲، ۱۳ و ۱۶)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه‌های ۴۴ و ۴۶)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه‌های ۴۳ و ۴۴)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه‌های ۴۴ و ۴۵)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۴۳)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۴۶)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه‌های ۲۸، ۳۱ و ۳۵)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۲۶)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۲۵)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۵۴)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۵۵)

پاسخ سؤال ۱: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

- (الف) درست
(ب) درست
(ج) نادرست، در تهران بود - تبریز بعد از تهران بود.
(د) نادرست، دوره ناصرالدین شاه بود.

پاسخ سؤال ۲: (۲۵/۰ نمره)

قسمت ۴ (درست آن = رمان سیاسی بود)

پاسخ سؤال ۳: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

- (الف) بوستان سعدی
(ب) ادیب‌الممالک فراهانی
(ج) فتحعلی شاه

پاسخ سؤال ۴: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی

پاسخ سؤال ۵: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

- (الف) ۳- ابوالقاسم لاهوتی
(ب) ۱- عارف قزوینی

پاسخ سؤال ۶: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

- (الف) نثر مصنوع
(ب) کل‌نگری

پاسخ سؤال ۷: (۲۵/۰ نمره)

گزینۀ (ب)

پاسخ سؤال ۸: (۲۵/۰ نمره)

حضور راوی سوم شخص

پاسخ سؤال ۹: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

- (الف) همسان است. (فاعلاتن - فاعلاتن - فاعلن)
(ب) ناهمسان است. (مستفعلن مفاعیلُ مستفعلن فَعْلَ = مفعولُ فاعلاتن مفاعیلُ فاعلن)
(ج) دولختی است. مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن (مفعولُ فاعلاتن مفعولُ فاعلاتن)

پاسخ سؤال ۱۰: (۵/۰ نمره)

وزن (الف) (۲۵/۰ نمره) زیرا وزن همسان وزن بیت را بهتر نشان می‌دهد (یا) نظم هجاهای آن دلنشین‌تر است (۲۵/۰ نمره)

پاسخ سؤال ۱۱: (۵/۰ نمره)

مفعولُ مفاعیلن مفاعیلن

پاسخ سؤال ۱۲: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

- (الف) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند (او) یا تغییر کمیت مصوت بلند (او) به کوتاه
(ب) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه (واو عطف) یا تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند
(ج) حذف همزه (برایند)
(د) بلند تقلظ کردن مصوت کوتاه واژه (نه) یا تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

پاسخ سؤال ۱۳: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

- (الف) مصراع دوم هجای نهم - تبدیل هجای کوتاه به بلند
(ب) مصراع اول هجای اول - تبدیل هجای بلند به کوتاه
(ج) مصراع اول هجای دوم - تبدیل هجای بلند به کوتاه
(د) مصراع اول هجای هشتم - تبدیل هجای کوتاه به بلند

پاسخ سؤال ۱۴: (۲۵/۰ نمره)

گزینه د: مفعول مفاعیل فاعولن یا مستفعل فاعلات فع لن

(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۵۶)

پاسخ سؤال ۱۵: (۱ نمره)

بیت (ب) (۲۵/۰ نمره) تقطیع بیت: مفاعیل فاعلاتن مفاعیل فاعلاتن (دولختی است)

م	ر	ن	ص	ب	غ	ما	مد	ب	شا	دی	ی	ه	م	ع	ن
U	-	U	-	U	U	-	U	X	-	U	X	U	U	-	U
چ	ر	ک	آ	ه	م	ع	ل	م	ح	ب	ت	ت	گ	ز	د
U	-	U	-	U	U	-	U	X	-	U	U	X	U	-	U

۱- هجای (۱۱) مصراع اول تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه است. (۲۵/۰ نمره)

۲- هجای (۱۲) مصراع اول و (۱۲) مصراع دوم بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه (کسره اضافه) است. (۲۵/۰ نمره)

۳- در مصراع اول حذف همزه (غم آمد = غماد) صورت گرفته است. (۲۵/۰ نمره)

در بیت (الف) مفتعلن مفتعلن فاعلن است. کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند (ی) در مصراع اول و حذف همزه در مصراع اول (راس ت یا) و حذف همزه در مصراع دوم (در ا ین) صورت می پذیرد که یکی از حالت های سه گانه (تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند) را ندارد.

(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه های ۶۴ و ۶۵)

پاسخ سؤال ۱۶: (۵/۰ نمره)

گزینه (ب)

ارکان مصراع (الف) مفتعلن مفاعیل مفتعلن مفاعیلن است. (أب - ر - ی - دو) (U - مفتعلن)

ارکان مصراع (ب) مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل است. (مفعول مفاعیل مفاعیل فاعولن)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۵۳)

پاسخ سؤال ۱۷: (۵/۰ نمره)

تقطیع بیت = براساس ارکان (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن (فع لن) است.

شک	ر	ای	زد	ک	پ	اق	با	ل	ک	ل	گو	ش	ی	گل
-	U	-	U	X	U	-	-	U	U	X	-	U	U	-
نخ	و	ت	با	د	د	ئ	شو	ک	ت	خا	را	خر	-	شد
-	U	U	-	U	U	X	-	U	U	-	-	-	-	-

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن (فع لن)

الف) در مصراع دوم = هجای هفتم تغییر کمیت مصوت کوتاه (واو عطف) به بلند صورت می گیرد. (۲۵/۰ نمره)

ب) در مصراع دوم حذف همزه صورت می پذیرد (خارا خر شد) (۲۵/۰ نمره)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۶۳)

پاسخ سؤال ۱۸: (۱ نمره)

الف) تضمین در مصراع دوم (۲۵/۰ نمره)

ب) تشبیه (۲۵/۰ نمره)

ج) مراعات نظیر (۲۵/۰ نمره) در واژه های (شعاع - ضرب - مساحت - حساب)

د) تلمیح به داستان یوسف (علیه السلام) یا یعقوب (علیه السلام) است. (۲۵/۰ نمره)

توجه: در بیت آرایه تلمیح و مراعات نظیر و لف و نشر هم هست (داستان فرعون و گنج دقیانوس).

ولی «تشبیه» این بیت ملاک است (دامن خاک مثل تاج فرعون و گنج دقیانوس شده است).

(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه های ۳۱ تا ۳۳ و ۳۶)

پاسخ سؤال ۱۹: (۵/۰ نمره)

گزینه (ب)

۱- تلمیح به کوه کنی فرهاد، ۲- واژه «ما» واژه آرای می سازد ۳- سینه ← مجاز از «دل» است، ۴- مراعات نظیر بین واژه های «فرهاد و کوه - ناخن و سینه»، ۵- سینه ما مثل کوه و ناخن ما مثل تیشه، تشبیه است. ۶- پیشه و تیشه = جناس ناقص اختلافی

(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۳۹)

پاسخ سؤال ۲۰: (۷۵/۰ نمره)

الف و نشر نامرتب یا مشوش است: (۲۵/۰ نمره) روی و چشم (لف ۱ و ۲) - گهر (اشک) نشر (۲) و زر (زیبایی و درخشندگی) (نشر ۱) است. (۵/۰ نمره)
(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۵۹)

پاسخ سؤال ۲۱: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

الف) ۵- تضاد (پخته و خام)
ب) ۴- لف و نشر مرتب (دل - جمع (آسوده) و کشور (معمور = آباد))
ج) ۲- تلمیح به داستان (خضر نبی (علیه السلام))
د) ۱- تناقض، با غم شادمانی می کند. (محال عقل است).
(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه های ۳۶، ۶۱ و ۶۲)

پاسخ سؤال ۲۲: (۱ نمره)

گزینه (ب) (۵/۰ نمره)
اشاره به بر دار شدن منصور حلاج (۵/۰ نمره)
(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۳۱)

پاسخ سؤال ۲۳: (۵/۰ نمره)

مراعات نظیر (۲۵/۰ نمره) - ارتباط معنایی میان واژه های «شعاع، ضرب، مساحت و حساب» (۲۵/۰ نمره)
(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۳۹)

پاسخ سؤال ۲۴: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

الف) تضاد: بیش و کم / بکاهی و فزایی
ب) تناقض: اینکه سرافرازی باعث شرم شود. / اینکه ز پا افتادن، معراج باشد.
ج) لف و نشر: لف ۱: دل، لف ۲: کشور / نشر ۱: جمع، نشر ۲: معمور / نوع لف و نشر: مرتب

پاسخ سؤال ۲۵: (۵/۰ نمره)

گزینه ج: بدیع لفظی است.
توجه: تمام آرایه هایی که در دروس فنون دوازدهم می خوانیم جزء آرایه های بدیع معنوی است.
(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۳۹)

پاسخ سؤال ۲۶: (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

الف) میهن یا وطن است ب) آزادی خواهانه ج) تعبیرات عامیانه
(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۱۷)

پاسخ سؤال ۲۷: (۲۵/۱ نمره)

الف) کنایه از «حواسش پرت شد یا ترسیدن» (۲۵/۰ نمره) ب) ژاندارم - سطح زبانی (۵/۰ نمره)
ج) کاهشی آشکار می یابند. (۲۵/۰ نمره) د) محمدعلی جمالزاده (۲۵/۰ نمره)
(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۶۵)

پاسخ سؤال ۲۸: (۱ نمره)

الف) مرغ سحر: استعاره از «دهخدا یا خود شاعر یا آزادی خواهان» (۲۵/۰ نمره) - شمع مرده: استعاره از «میرزا جهانگیرخان صور اسرافیل یا شهیدا». (۲۵/۰ نمره)
ب) محبوبه: استعاره از خورشید (۲۵/۰ نمره) - نیلگون عماری: تشبیه (۲۵/۰ نمره)
(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۴۰)

پاسخ سؤال ۲۹: (هر مورد ۵/۰ نمره)

بدیع معنوی: مراعات نظیر: شرع، قرآن، ایمان یا برق، نور / تلمیح به آیه «ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ» / تضاد: مشکلات، آسان
سایر آرایه ها: تشخیص: جان بخشی به قلم / به تعبیر دیگر، قلم مجاز از نویسنده / تشبیه: ایمان به نور / تهران: مجاز از ایران
(ذکر دو مورد کافی است).
(علوم و فنون ادبی دوازدهم، صفحه ۴۰)

سرگروه	گروه طراحی و بازنگری (به ترتیب حروف الفبا)	ویراستاران (به ترتیب حروف الفبا)
حنیف افخمی	احمد بهزادی - داود تالشی - مهدی نظری	معین الدین تقی زاده - محمد کاووسی

واحد فنی (به ترتیب حروف الفبا)
زهرا احدی - امیرعلی الماسی - مبینا بهرامی - معین الدین تقی زاده - پریا رحیمی - مهرداد شمسی - راضیه صالحی - انسیه مرزبان